

معرفی کتاب «الله بده بارون»

(مجموعه‌ای از آیین‌ها، باورها، مثل‌ها و فرهنگ مردم گراش)

سید علیرضا میرمحمدی^۱

به کوشش: صادق رحمانی^۲

ناشر: همسایه با همکاری مؤسسه فرهنگی هفت‌برکه

نوبت چاپ: چاپ اول، بهمن ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰

صفحات: ۳۰۴

قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال

کتاب «الله بده بارون؛ مجموعه‌ای از آیین‌ها، باورها، مثل‌ها و فرهنگ مردم گراش»، حاصل تلاش جمعی از نویسندگان علاقه‌مند به فرهنگ مردم است که در کتابخانه عمومی گراش، شهری در جنوب استان فارس، گرد هم می‌آمدند و به گردآوری فرهنگ مردم می‌پرداختند. هر یک از این نویسندگان علاقه‌مند موظف بودند بخشی از موضوع‌های فرهنگ مردم اعم از آیین‌ها، باورها، مثل‌ها و... را جمع‌آوری کنند و به سردبیر نشریه «همساده» ارسال نمایند. این کار تیمی از سال ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۴ ادامه یافت

۱. دانشجوی کارشناسی روزنامه‌نگاری، (نویسنده مسئول) رایانامه: alireza.mirmohammadi.01@gmail.com

۲. محمداصادق رحمانیان که بیشتر با عنوان صادق رحمانی شناخته می‌شود، در اوایل دهه هفتاد نشریه «همساده» را منتشر می‌کرد. وی که اینک مدیر رادیو فرهنگ است، در آن زمان مدیر گروه مطالعات فرهنگی رادیو فرهنگ بود. ادامه فعالیت این نشریه در قالب نشریه محلی «صحت نو ویژه گراش» از آذرماه سال ۱۳۸۵ تا اسفندماه سال ۱۳۸۸ ادامه یافت. از شهریور ۱۳۹۲ «مؤسسه فرهنگی - هنری هفت‌برکه» تلاش کرده است فعالیت فرهنگی نشریات قبلی را ادامه دهد.

۱۹۰ ❖ فصلنامه فرهنگ مردم ایران

و حاصل آن چاپ چهارده شماره در نشریه همساده شد. در کتاب «الله بده بارون» تلاش شده است، آنچه پیشتر در نشریه همساده چاپ شده بود، با تدوین و ویرایش جدید و با هدف مستندسازی یک نشریه محلی عرضه شود.

در ابتدای کتاب، فراخوان‌های نشریه همساده برای جمع‌آوری فرهنگ مردم گراش منتشر شده است. در هر یک از این فراخوان‌ها ضمن ترغیب به شرکت در این حرکت فرهنگی و برشماری ضرورت آن، نکاتی درخصوص نحوه گردآوری ارائه شده است. شاید بتوان این فراخوان‌ها را با آنچه که مرحوم سیدابوالقاسم انجوی شیرازی، بیش از نیم‌قرن قبل، از طریق برنامه فرهنگ مردم رادیو انجام داد، مقایسه کرد.

صادق رحمانی که خود از دوازده سالگی با شنیدن برنامه فرهنگ مردم مرحوم انجوی شیرازی (نجوا) به فرهنگ مردم علاقه‌مند شده، به خوبی در این کتاب توانسته است بخشی از فرهنگ شفاهی شهر گراش را به شکل مکتوب عرضه کند. ذکر اسامی راویان و آوانویسی کلماتی که باید به لهجه محلی خوانده شوند، از ویژگی‌های این کتاب است.

در بخشی از کتاب با عنوان «الش بش حرفیا» تلاش شده است ویژگی‌های زبانی لهجه گراش اعم از ویژگی‌های آوایی و صرفی و نحوی معرفی شود.

در این کتاب همچنین در کنار اشاره به مجموعه‌ای از آیین‌های مراسمی یا مناسبتی و موسمی بر اساس تقویم شمسی و قمری و ادبیات شفاهی، بخشی از مصاحبه با پیشکسوتان فرهنگ مردم با عنوان «گپ و لپ زته» ارائه شده است. همچنین نمونه‌هایی از مکاتبات نشریه همساده با شرکت‌کنندگان در طرح جمع‌آوری فرهنگ مردم، برای آشنایی علاقه‌مندان انتشار یافته است.

باورهای مردمی، مراسم، غذاهای مرسوم، بازی‌های مردمی، مشاغل، گیاهان دارویی، اشیا و مهره‌ها، اعتقادات عامیانه، دعا و نفرین عناوینی هستند که ذیل آنها مصادیقی از فرهنگ مردم گراش ارائه شده است.

نام این کتاب از اشعاری گرفته شده است که در قدیم، مردم گراش هنگام نیاریدن باران به کوه و دشت و صحرا، با هم در کوچه‌ها با صدای بلند می‌خواندند:

الله بده بارون، صد ماگنم اُمکشتین

الله بده بارون ❖ ۱۹۱

فصلنامه علمی
شماره ۵۰ و ۵۱ پاییز و زمستان ۱۳۹۶

لردِ پاره امکشتن، اَمَتک شِبا مِسَن
الله بده بارون، یا کریم بده بارون
یا رحیم بده بارون، یا رب تو بده بارون
گوو سیاه پَس چاه، فتاده بر سر راه
برای وکهای کاه، الله بده بارون (ص، ۲۵)

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نمایه موضوعی فصلنامه فرهنگ مردم ایران (از شماره ۱ تا شماره ۴۹)

سید علیرضا هاشمی^۱

با عبور از پانزدهمین سال انتشار فصلنامه تخصصی «فرهنگ مردم ایران» و به مناسبت رسیدن به پنجاهمین شماره این نشریه، بر آن شدیم تا نمایه موضوعی مقالات آن را برای آگاهی بیشتر پژوهشگران، فرهنگیاران، علاقمندان و خوانندگان محترم فهرست نماییم تا موضوع، عنوان و نام نویسندگان مقالات، برای سهولت بازیابی یک‌جا در دید و دسترس مخاطبان عزیز قرار گیرد.

فهرست عناوین و نویسندگان فصلنامه شماره ۱ / زمستان سال ۱۳۸۲

خرافات مولود عفریت جهالت / رضا خاشعی
تأملی بر قسم‌های مربوط به حضرت عباس (ع) در فرهنگ مردم / سید علیرضا هاشمی

بحثی پیرامون زبان و فرهنگ و شیوه مطالعه آن / دکتر کورش صفوی
گرگ و بره؛ حکایت دیرینه ضعیف و قوی / دکتر محمد اخگری
تعزیه؛ کهن‌ترین الگوی نمایشی ایران / محمدتقی محمدقلی‌ها
حوزه ضرب‌المثل‌ها و گفتگوی فرهنگ‌ها / زهرا فدایی‌پور
گیاهان دارویی در طب سنتی دوان / عبدالنبی سلامی
بازتاب محرم در سفرنامه اروپاییان / مصطفی خلعتبری لیماکی
مکتب‌خانه‌های قدیمی کازرون / محمدمهدی مظلوم‌زاده
سنت کوسه‌گری / هاشم سلیمی
کلاغ در هزارتوی فرهنگ عامه / فرج‌الله مهدوی زاری محله

۱. پژوهشگر فرهنگ عامه. رایانامه: 400hashemi@gmil.com